

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Sžf/53/2014
Identifikačné číslo spisu:	1013201237
Dátum vydania rozhodnutia:	17.02.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Kováčová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:1013201237.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: Slovenský hydrometeorologický ústav Bratislava, Jeséniova 17, 833 15 Bratislava, IČO: 001 568 84, právne zastúpeného JUDr. Michalom Mudrákom, advokátom so sídlom Heydukova 12-14, 811 08 Bratislava, proti žalovanému: Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, Lazovná 63, 974 01 Banská Bystrica, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 1100307/1/269838/2013 zo dňa 06. júna 2013, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 13. februára 2014, č. k. 1S 169/2013-47, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 13. februára 2014, č. k. 1S 169/2013-47 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Krajský súd v Bratislave rozsudkom zo dňa 13.02.2014, zrušil podľa § 250j ods. 2 písm. a/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného č. 1100307/1/269838/2013 zo dňa 06.06.2013, ktorým žalovaný podľa § 74 ods. 4 zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, potvrdil rozhodnutie Obce Jaslovské Bohunice č. 105 zn. OcU-2013/00447-00763 zo dňa 28.02.2013, ktorým správca dane vyrubil žalobcovi daň z nehnuteľností na rok 2013 v sume 23 107,69 € podľa § 99e zákona č. 582/2004 Z. z. miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o miestnych daniach“) a v zmysle Všeobecne záväzného nariadenia Obce Jaslovské Bohunice o miestnych daniach a poplatku č. 78 zo dňa 14.12.2012.

Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že krajský súd tak rozhodol po vyslovení záveru, že napadnuté rozhodnutie bolo vydané na základe nesprávneho právneho posúdenia, konkrétne nesprávnej aplikácie § 104 (evidentne v dôsledku zrejmej chyby v písaní nebol správne uvedený § 104f ods. 3 OSP) na daný prípad. Predmetným platobným výmerom obce Jaslovské Bohunice bola žalobcovi vyrubená

daň zo stavieb za rok 2013 na základe čl. 3 Všeobecne záväzného nariadenia (ďalej len „VZN“) č. 78 zo dňa 14.12.2012, účinného od 01.01.2013, vo výške 23 021,31 €, teda za použitia najvyššej výmery 20,39 € za m², ako 39,98 násobku najnižšej výmery stanovenej na 0,51 €/m². VZN č. 78 nahradilo predchádzajúce VZN č. 33 o miestnych daniach na rok 2012, ktoré stanovovalo najnižšiu výmeru dane zo stavieb na 0,50 €/m² a najvyššiu výmeru ako jej 40-násobok vo výške 20 €/m².

Krajský súd mal za to, že pri správnej aplikácii prechodného ustanovenia § 104 (správne § 104f) ods. 3 zákona č. 582/2004 Z. z. mal žalovaný pri vyrubení dane zo stavieb postupovať a daň vyrubiť podľa sadzby dane zo stavieb ustanovenej v § 12 ods. 1 zákona č. 582/2004 Z. z. a to z dôvodu, že najvyššia sadzba dane zo stavieb (20 €) určená podľa VZN č. 33 účinného od 31.12.2012, je väčšia ako 10-násobok najnižšej sadzby dane zo stavieb (0,50 € x 10 = 5 €). Žalovaný bol teda v zmysle ust. § 104f ods. 3 citovaného zákona povinný tento 10-násobok znížiť, namiesto toho VZN č. 78 tento 10-násobok zvýšil. Podľa ust. § 104f ods. 3 citovaného zákona bola obec povinná pri zmene sadzby znížiť násobok najvyššej sadzby voči najnižšej. Podľa VZN č. 78 ja najvyššia sadzba dane 39,98-násobok najnižšej sadzby, z čoho je zrejmé, že nejde o skutočné zníženie násobku, avšak naopak, ide o reálne zvýšenie maximálnej sadzby. Podľa názoru krajského súdu žalovaný postupoval v rozpore s ust. § 104f ods. 3 citovaného zákona, podľa ktorého ak obec nezniží násobok v súlade so zákonom, uplatní sa zákonná sadzba 0,033 €/m². Vzhľadom na to, že rozhodnutie obce aj žalovaného správneho orgánu považoval za vydané v rozpore so zákonom, rozhodnutie žalovaného aj prvostupňového správneho orgánu zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

K ďalším žalobným dôvodom (v žalobnom návrhu pod bodmi 2 - 7 súd uviedol, že na ne neprihliadol, s ohľadom na judikatúru Najvyššieho súdu SR, napr. 4SŽ/67/2001, v zmysle ktorej predmetom súdneho prieskumu môžu byť len tie námietky vznesené v žalobe, ktoré boli uplatnené v odvolaní. Procesne úspešnému žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania pozostávajúcich z náhrady zaplateného súdneho poplatku a náhrady trov právneho zastúpenia.

Včas podaným odvolaním sa žalovaný domáhal, aby odvolací súd v zmysle § 220 OSP napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobu zamietne.

Uviedol, že rozsudok krajského súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. V zmysle záverov napadnutého rozsudku by mal žalovaný ako odvolací orgán pokračovať v odvolacom konaní vo veci rozhodnutia správcu dane, ktoré bolo tým istým rozsudkom súdu zrušené, čo by bol postup v rozpore s ust. § 74 zákona č. 582/2004 Z. z.. K záverom preskúmania zákonnosti VZN č. 78 vo vzťahu k odvolacím dôvodom uviedol, že nie je v jeho právomoci ako odvolacieho orgánu vo veciach miestnych daní vyslovovať záver o nezákonnosti VZN č. 78. Splnenie skonštatovanej povinnosti žalovaného v zmysle § 104f ods. 3 zákona č. 582/2004 Z. z. znížiť 10-násobok najnižšej sadzby dane zo stavieb považuje za zásah Finančného riaditeľstva SR do platného a účinného VZN č. 78, k čomu nie je v zmysle § 12 ods. 2 zákona č. 582/2004 Z. z. splnomocnený. Otázka podozrenia z nezákonnosti VZN má byť riešená cestou prostriedkov prokurátorského dozoru, pričom uviedol, že v priebehu konania mali žalobca aj krajský súd k dispozícii písomnosti vzťahujúce sa k výkonu prokurátorského dozoru vykonávaného Okresnou prokuratúrou Trnava ohľadne výkladu novelizovaného ustanovenia § 12 ods. 2 v spojení s ust. § 104f ods. 3 zákona 583/2004 Z. z. (podnet na preskúmanie príslušného VZN obce Vlčkovce). Rozhodnutím krajského súdu bolo žalovanému uložené znížiť sadzbu daní stanovenú VZN č. 78, pričom stanoviť sadzby dane prostredníctvom VZN má iba príslušná obec.

K tomu, že krajský súd nepovažuje určenie najvyššej sadzby dane na rok 2013 ako 39,98-násobok najnižšej sadzby dane za zníženie oproti určeniu (VZN č. 33) najvyššej sadzby dane ako 40-násobku najnižšej sadzby dane, za postup v súlade s ust. § 104f ods. 3 zákona uviedol, že toto ustanovenie neurčuje povinnosť správcu dane znižovať násobok tak, že bude znižovať sadzby dane zo stavieb. Zníženie rozpätia medzi najnižšou a najvyššou sadzbou dane možno doceliť nielen znižovaním najvyššej a najnižšej sadzby dane zo stavieb, ale aj ich zvyšovaním, prípadne iba znižovaním najnižšej sadzby dane. Určovanie povinností nad rámec ustanovenia § 12 ods. 2 a § 104f ods. 3 zákona považuje žalovaný za porušovanie práv daných správcovi dane v týchto ustanoveniach. Za rozhodujúce považuje to, že Obec

Jaslovské Bohunice svojím VZN č. 78 stanovila násobok najnižšej sadzby dane, určujúci najvyššiu sadzbu dane na 39,98, čo je zníženie oproti úprave obsiahnutej vo VZN č. 33 na rok 2012, kedy bol tento násobok vyjadriteľný číslom 40, čo je postup v súlade s ust. § 104f ods. 3 a § 12 ods. 2 zákona, ktorý ukladá povinnosť znižovania násobku najnižšej dane v porovnaní s najvyššou sadzbou dane za predpokladu realizovania zmien sadzieb dane bez určenia časového obmedzenia na zníženie násobku na 10-násobok a bez určenia spôsobu znižovania násobku formou znižovania sadzieb dane.

Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu navrhol napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Námietky poukazujúce na nemožnosť žalovaného ako odvolacieho orgánu konať po vrátení veci o odvolaní proti prvostupňovému rozhodnutiu zrušenému súdom nepovažuje za dôvodné, nakoľko súd môže vec vrátiť na ďalšie konanie len tomu orgánu, ktorý bol účastníkom súdneho konania. Oprávnenie žalovaného preskúmať zákonnosť vyvodzuje z dikcie aplikovateľného ust. § 12 ods. 1 veta za bodkočiarkou: „ak správca dane tento násobok nezniží, uplatní sa sadzba dane zo stavieb ustanovením v § 12 ods. 1,„. Žalobca nežiadal, aby posudzovaním zákonnosti VZN č. 78 žalovaný porušoval výlučnú právomoc obce na určenie sadzby dane, ale žiadal, aby žalobca konštatoval súlad alebo nesúlad VZN č. 78 so zákonom (§ 12 ods. 1 a § 104f ods. 3 zákona č. 582/2004 Z. z.) a na základe toho aplikoval buď sadzbu určenú obcou alebo zákonom. Za rozhodujúce považoval v žalobe uvádzané argumenty, že ak zákon v § 104f ods. 3 neurčil mantinely zníženia násobku sadzieb, neurčil žiadne priebežné limity zníženia násobku, už pri prvej zmene sadzieb sa mal dosiahnuť najviac 10-násobok. Takýto postup považuje za ústavne konformný a smerujúci k dosiahnutiu účelu, ktorým je dosiahnutie postupného prechodu na novú právnu úpravu bez možnosti obcí zneužiť absenciu pravidiel postupného znižovania násobku sadzieb o nepatrné percento (resp. časť percenta) pričom nie je vylúčené, že v prípade zvyšovania najnižšej sadzby by napriek takémuto zníženiu násobku mohlo dochádzať k zvýšeniu najvyššej sadzby.

Napriek súhlasu s výrokom napadnutého rozsudku nesúhlasil s časťou odôvodnenia, podľa ktorej sa súd prvého stupňa nepovažoval za príslušného na vysporiadanie sa s námietskou nesúladu VZN č. 78 so zákonom, resp. Ústavou pre nesplnenie podmienok pre stanovenie tak vysokej sadzby dane, nedostatočnú určitosť VZN vzhľadom na nedostatočnú identifikáciu území, na ktoré sa zvýšená sadzba vzťahuje, nedôvodnosť vyrubenia dane vyššou sadzbou za stavby na parcele č. 542/12 a 542/15 (napriek tomu, že tieto nie sú uvedené v prílohe VZN ako parcely so zvýšenou sadzbou), arbitrárny postup pri prijímaní sadzieb majúcich likvidačný charakter pre žalobcu, neúčelnosť a nespravodlivosť sadzby dane a rozpor rozhodnutí napadnutých žalobou s ust. § 17 ods. 7 zákona č. 582/2004 Z. z., nakoľko osobitná časť obce so zvýšenou sadzbou dane nemá charakter celistvého územia. Zásadný význam takejto námietky vznesenej v odvolacom konaní vyplýva z predpokladu, že ak by súd prvého stupňa skúmal aj ostatné žalobné námietky, na základe záveru o ich dôvodnosti by napadnuté rozhodnutie mal zrušiť aj z ďalších dôvodov, pričom vyslovený právny názor by bol záväzný pre nové ďalšie konanie vo veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 OSP preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu dôvodov odvolania podľa § 212 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP, bez nariadenia pojednávania, podľa § 250ja ods. 2 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP a dospel k záveru, že sú preukázané dôvody na zrušenie rozhodnutia súdu prvého stupňa.

Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti záverov krajského súdu, vyslovených v rozsudku, ktorým bolo vyhovené žalobe na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 1100307/1/269838/2013 zo dňa 06.06.2013, ktorým žalovaný podľa § 74 ods. 4 daňového poriadku potvrdil rozhodnutie Obce Jaslovské Bohunice č. 105 zn. OcU-2013/00447-00763 zo dňa 28.02.2013, ktorým obec ako správca dane vyrubila žalobcovi daň z nehnuteľností na rok 2013 v sume 23 107,69 € z toho daň zo stavieb vo výške 23 020,31 € podľa § 99e zákona o miestnych daniach a v zmysle Všeobecne záväzného nariadenia Obce Jaslovské Bohunice č. 78 o miestnych daniach a poplatku zo dňa 14.12.2012.

Po oboznámení sa so spisovým materiálom Najvyšší súd Slovenskej republiky skonštatoval, že súd

prvého stupňa nielenže vec nesprávne právne posúdil, ale zároveň aj odňal účastníkom konania možnosť konať pred súdom tým, že žalobnými dôvodmi uvedenými pod bodmi 2 - 6 podanej žaloby sa vôbec nezaoberal. V rozpore s ustálenou judikatúrou z obdobia predchádzajúcich niekoľkých rokov sa nimi odmietol zaoberať s poukazom na skutočnosť, že v tomto rozsahu neboli uvedené v podanom odvolaní proti prvostupňovému rozhodnutiu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa nestotožnil s právnym názorom krajského súdu, že pri správnej aplikácii § 12 ods. 2 v spojení s § 104f ods. 3 zákona o miestnych daniach a VZN č. 78 by malo v predmetnej veci dôjsť v roku 2013 k uplatneniu zákonnej sadzby 0,033 €. Ako tunajší súd uviedol k tejto otázke v rozsudku pod sp. zn. 2SŽf/48/2014 zo dňa 17.02.2016 vydaného v obdobnej veci, rozhodujúci význam má dôsledné posúdenie obsahu a dôsledkovej právnej úpravy obsiahnutej v ust. § 104f ods. 3 zákona o miestnych daniach, ktorá predpokladá postupné znižovanie maximálnej sadzby dane ako násobku minimálnej sadzby. Podľa tohto ustanovenia, ak je najvyššia sadzba dane zo stavieb väčšia ako 10-násobok najnižšej sadzby dane zo stavieb ustanovenej správcom dane podľa predpisov účinných do 30.11.2012, správca dane pri každej ďalšej zmene sadzby dane v nasledujúcich zdaňovacích obdobiach zníži tento násobok; ak správca dane tento násobok neznižuje, uplatní sa sadzba dane zo stavieb ustanovená v § 12 ods. 1. Z toho vyplýva, že zákonodarca už v novele (zákona č. 460/2011 Z. z.) zákona o miestnych daniach jasne vyslovil, že má ísť o postupné znižovanie násobku vo viacerých zdaňovacích obdobiach.

Správnosti takéhoto výkladu napovedá aj skutočnosť, že ďalšia novela zákona o miestnych daniach (zákona č. 347/2013 Z. z.) už len ohraničila postupné znižovanie násobku rokom 2024. Podľa ust. § 104g ods. 3 zákona, ak je najvyššia sadzba dane zo stavieb ustanovená správcom dane na zdaňovacie obdobie roku 2013 väčšia ako 10-násobok najnižšej sadzby dane zo stavieb, správca dane zosúladí tento násobok s § 12 ods. 2 najneskôr pri určení sadzieb dane zo stavieb na zdaňovacie obdobie roku 2024, pričom násobok ustanovený správcom dane na príslušné zdaňovacie obdobie nesmie byť vyšší ako násobok ustanovený správcom dane na zdaňovacie obdobie predchádzajúce tomuto zdaňovaciemu obdobiu. Ustanovenie § 104f ods. 3 sa neuplatňuje.

Bez ohľadu na vyššie uvedený záver, o nesprávnosti právneho posúdenia spôsobu aplikácie ust. § 104f ods. 3 zákona o miestnych daniach a poplatkoch, ktorý by sám o sebe bol dôvodom na zmenu napadnutého rozhodnutia, odvolací súd považoval za dôvodné zrušenie napadnutého rozsudku a vrátenie veci krajskému súdu na ďalšie konanie aj z dôvodu nevysporiadania sa s ostatnými žalobnými dôvodmi len s poukazom na to, že neboli uplatnené v odvolacom konaní. V dôsledku tohto nesprávneho postupu krajského súdu došlo k odňatiu práva účastníkov na prístup k súdu, nakoľko procesne úspešný žalobca sa nemohol odvolať len proti odôvodneniu, resp. správnosti a úplnosti zrušujúcich dôvodov uvedených vo výroku napadnutého rozsudku (aj keď to vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného namieta), pričom minimálne požiadavka na právne vyhodnotenie namietanej nedostatočnej určitosti aplikovaného VZN č. 78 vzhľadom na nedostatočnú identifikáciu územia, na ktoré sa zvýšená sadzba vzťahuje ako aj námietka nedôvodnosti vyrubenia dane vyššou sadzbou za stavby na parcele č. 542/12 a 542/15, je rozhodujúca pre záver o správnosti vyrubenej dane. Okrem toho vzhľadom na požiadavku presvedčivosti, logickej konzistentnosti a preskúmateľnosti súdneho rozhodnutia, je vzhľadom na vyjadrenia účastníkov v odvolacom konaní potrebné, aby krajský súd vysporiadal s oprávnenosťou a dôvodnosťou požiadavky žalobcu na preskúmanie zákonnosti VZN č. 78, teda jeho súladu so zákonmi a Ústavou súdom v tomto konaní. Najvyšší súd Slovenskej republiky má za to, že nie je dôvodné ani žiadúce dopĺňať v rámci rozhodovacej činnosti odvolacieho súdu absenciu rozhodovania o časti žalobných dôvodov v rozhodnutí krajského súdu, okrem iného aj z toho dôvodu, že by tým došlo k zásahu do princípu dvojinstančnosti súdneho konania a možnosti domáhať sa preskúmania vyslovených záverov odvolacím súdom.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolaniu žalovaného vyhovel a s prihliadnutím na všetky individuálne okolnosti daného prípadu rozsudok Krajského súdu v Bratislave nezmenil ale postupom v zmysle § 221 ods. 1 písm. f/ OSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, v ktorom bude viazaný vysloveným právnym názorom odvolacieho súdu.

O náhrade trov odvolacieho konania bude v zmysle ust. § 224 ods. 3 OSP rozhodovať súd prvého stupňa v novom rozhodnutí vo veci.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01.05.2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.